

การวิเคราะห์ผลกระทบและการใช้ประโยชน์ความตกลงและกรอบ
ความร่วมมือ ด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศในประชาคม
อาเซียน (ASEAN Community: AC)

“ITD RESEARCH FORUM 2017”

“ร่วมขับเคลื่อนนโยบายการค้าและการพัฒนาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันที่ 21 กันยายน 2560 เวลา 13.00 - 16.00 น.

ณ ห้อง MEETING ROOM 3 - 4 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์กรุงเทพฯ

รายนามนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล

รองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เตชกานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ศรีสุชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิทธิกร นิพภยะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนิณ อรุณเรืองสวัสดิ์

ดร. เอมผกา เตชะอภัยคุณ

ดร. กิตติวัฒน์ จันทร์แจ่มใส

ดร.นุสรา สุขวบูลย์

หัวหน้าคณะนักวิจัย

นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

นักวิจัยด้านนิติศาสตร์

นักวิจัยด้านนิติศาสตร์

นักวิจัยด้านนิติศาสตร์

รายนามผู้ช่วยวิจัย

นายสุรวุฒิ แสงแก้ว

นายธเนศพงศ์ ช่วงประยูร

น.ส.ดวงสมร กำไร

น.ส.หทัยรัตน์ วังภูมิใหญ่

น.ส.จินตนา ปัญญาสุวรรณ

นายปองภพ นิลนพรัตน์

นายอนุพงศ์ รุ่งน้อย

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านนิติศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านนิติศาสตร์

ผู้ช่วยนักวิจัยด้านนิติศาสตร์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

---

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ความตกลงและกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยน ยกเลิกข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนในอาเซียน และเสริมสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศในอาเซียน
2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือเพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจร่วมกันในอาเซียน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายใน 5 ด้านตามร่างแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2025 (ASEAN Economic Community 2025 Blueprint)
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และกลยุทธ์ทั้งต่อภาครัฐและภาคเอกชน อันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการดำเนินงานตามความตกลงและกรอบความร่วมมือของภูมิภาค
4. เพื่อนำองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยมาประกอบการฝึกอบรมของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

หน่วยงานด้านการใช้ประโยชน์ความตกลงและกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และการค้าระหว่างประเทศ ประชุมระดมสมอง และ สัมภาษณ์ ประเทศไทย

- ❖ กรมศุลกากร
- ❖ การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- ❖ Asian Development Bank Asian Development Bank
- ❖ ประธานหอการค้ามุกดาหาร
- ❖ หอการค้าจังหวัดอุดรธานี
- ❖ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก
- ❖ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย
- ❖ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ❖ สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง
- ❖ สำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง
- ❖ ด้านศุลกากรแม่สาย
- ❖ หอการค้าจังหวัดเชียงราย
- ❖ บริษัท ธนากรผลิตภัณฑ์น้ำมันพืช จำกัด
- ❖ บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)
- ❖ บริษัท โรงงานน้ำปลาไทย (ตราปลาหมึก) จำกัด
- ❖ บริษัท Denso International Asia Co., Ltd.
- ❖ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ❖ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- ❖ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- ❖ สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม

หน่วยงานด้านการใช้ประโยชน์ความตกลงและกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการค้า ระหว่างประเทศ ประชุระดมสมอง และ สัมภาษณ์ ประเทศสปป. ลาว และ เมียนมา

- Lao National Chamber of Commerce and Industry (LNCCI)
- Faculty of Economics and Business Administration, National University of Laos
- Faculty of Law and Political Sciences, National University of Laos
- Tilleke & Gibbins Lao Co., Ltd.
- Thailand-Laos Business Council (TLBC)
- Ministry of Agriculture and Forestry
- Bangkok Bank's Vientiane
- กรมนโยบายการค้าต่างประเทศ ณ สปป.ลาว
- Ministry of Commerce (WTO Division) ประเทศเมียนมา

หน่วยงานด้านการใช้ประโยชน์ความตกลงและกรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และการค้าระหว่างประเทศ ประชุมระดมสมอง ประเทศกัมพูชา

Ministry of National Defense

Department of Asia Pacific, Ministry of Commerce

Ministry of Industry and Handicraft

Department of Consumer Protection and Fraud Repression
Department, Ministry of Commerce

Ministry of Public Works and Transport

Department of Private Sector Development, Ministry of
Commerce

Ministry of Planning

Ministry of Economic and Finance

Trade Training and Research Institute, Ministry of Commerce

Council Development of Cambodia

บริษัท Lion Integrated Logistic

Department Intellectual Property, Ministry of Commerce

บริษัท SCG

Department of Import-Export, Ministry of Commerce

บริษัท CP Cambodia

Department of Business Registration, Ministry of Commerce

บริษัท Betagro Cambodia

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

---

1. ผู้ประกอบการไทยได้พัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญตามที่ระบุไว้ในขอบเขตการศึกษาภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากทิศทางการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียนในอนาคต และนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากความตกลงระหว่างประเทศให้มากขึ้น
2. ผู้ประกอบการไทยและบุคลากรในสถาบันการศึกษาของไทยนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปเผยแพร่แก่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจ เพื่อให้องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยได้ถูกนำไปปรับประยุกต์ในวงกว้างอย่างแพร่หลาย
3. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและบทวิเคราะห์ไปประกอบการกำหนด ยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจไทย
4. นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ประกอบหลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

การอำนวยความสะดวกทางการค้า

- ❖ ท่อประปาของระบบการค้าระหว่างประเทศ เน้นด้านความโปร่งใสและผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของกฎระเบียบทางการค้า (ADB & UNESCAP, 2013)
- ❖ กระบวนการนำสินค้าผ่านแดน และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดเตรียมการของศุลกากรและเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้า การปล่อยสินค้าผ่านแดน และพิธีการทางศุลกากร
- ❖ กระบวนการการค้าระหว่างประเทศ การไหลเวียนและเชื่อมต่อกันของข้อมูล ตลอดจนเอกสาร และการชำระเงินตลอดห่วงโซ่อุปทาน

มาตรการการอำนวยความสะดวกทางการค้าที่สำคัญเพื่อเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ❖ การใช้ประโยชน์ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- ❖ การอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดน
- ❖ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
- ❖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของโลก

กฎหมายเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า

I ภาพรวมกรอบทางกฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า

II ประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าเฉพาะเรื่องของอาเซียน

III มาตรการทางกฎหมายภายในประเทศสมาชิกของอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า

I. ภาพรวมกรอบทางกฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า

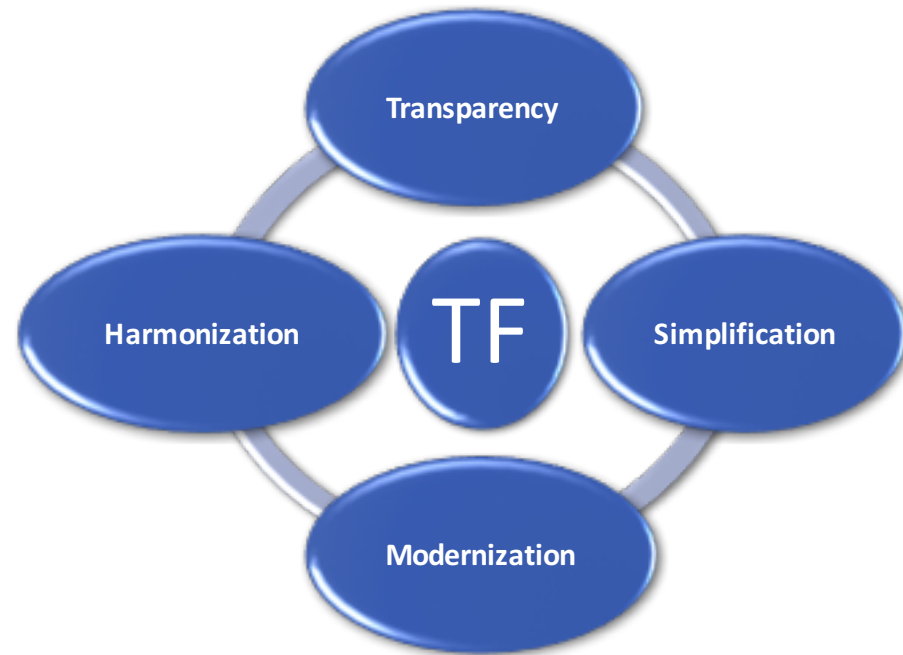

- ❖ การอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก (WTO)
  - ❖ การอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยกลไกขององค์การสหประชาชาติ
  - ❖ การอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยกลไกขององค์การระหว่างประเทศอื่น
  - ❖ การอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบของภูมิภาคเอเชีย
  - ❖ การอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)
-

หลักการพื้นฐานที่มีร่วมกันของกรอบทางกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า

---

1. หลักความโปร่งใส (Transparency)
2. หลักการทำให้ง่าย (Simplification)
3. หลักการประสานกัน (Harmonization)
4. หลักการทำให้ทันสมัย (Modernization)
5. หลักการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance)

II. ประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าเฉพาะเรื่องของอาเซียน

---

1. ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (Single Window)
2. กฎว่าด้วยการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้กรอบการตกลงการค้าอาเซียน (Rule of origin)
3. การอำนวยความสะดวกทางการขนส่ง
4. การคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา
5. การระงับข้อพิพาทตามกรอบของอาเซียน

1. ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (Single Window)

- ❖ ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน ASEAN Single Window หรือ ASW
  - ❖ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window)
  - ❖ พิธีสารว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Protocol to Establish and Implement the ASEAN Single Window)
  - ❖ โครงการนำร่องระบบ ASW (Memorandum of Understanding on the Implementation of the ASEAN Single Window Pilot Project)
  - ❖ พิธีสารว่าด้วยกรอบกฎหมายเพื่อดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (Protocol on the Legal Framework to Implement the ASEAN Single Window)
-

2. กฎว่าด้วยการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้กรอบการตกลงการค้าอาเซียน (Rule of origin)

- ❖ ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ATIGA ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2553 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าไว้ใน หมวดที่ 3 มาตรา 25-39
- ❖ เอกสารแนบท้ายลำดับที่ 8 ของความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ATTIGA มีการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า
- ❖ คณะอนุกรรมการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Sub-Committee on Rules of Origin)

3. การอำนวยความสะดวกทางการขนส่ง

- ❖ ASEAN TRANSPORT STRATEGIC PLAN 2016-2025 หรือที่เรียกว่า Kuala Lumpur Transport Strategic Plan
- ❖ แผนปฏิบัติการขนส่งทางบก ประกอบด้วย 2 โครงการได้แก่ การพัฒนาระบบเครือข่ายทางหลวงของ (The ASEAN Highway Network (AHN)) และการพัฒนารางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง Singapore-Kunming Rail Link (SKRL) Project
- ❖ แผนปฏิบัติการว่าด้วยการขนส่งทางทะเล โดยจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มสาขาการขนส่งทางทะเลของอาเซียนเป็นตลาดเดียว (ASEAN Single Shipping Market) รวมไปถึงการสนับสนุนส่งเสริมความปลอดภัยทางทะเลให้ได้มาตรฐานระดับสากล
- ❖ การจัดตั้งตลาดการบินร่วมของอาเซียน (ASEAN Single Aviation Market : ASAM) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการบินในภูมิภาค
- ❖ กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit: AFAFGIT)
- ❖ กรอบความตกลงของอาเซียนว่าด้วยการขนส่งหลายรูปแบบ (ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport: AGFAMT)
- ❖ กรอบความตกลงของอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดน (ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Inter-State Transport : AFAFIST)

III มาตรการทางกฎหมายภายในประเทศสมาชิกของอาเซียนที่ เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า ประเทศกัมพูชา

- ❖ กรอบความตกลง GMS CBTA กัมพูชาได้ให้รับรอง annexes และ protocols ต่างๆอย่างครบถ้วน
- ❖ แผนยุทธศาสตร์ Cambodia Trade Integration Strategy 2013-2018 and Trade SWAP Road Map 2013-2018 และ Cambodia Trade Integration Strategy 2014-2018
- ❖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เช่น ศุลกากร พ.ศ. 2550 ประกาศใช้ Sub-statute on the implementation of Trade Facilitation through Risk Managementรวมทั้ง การร่างกฎหมายทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบ The Framework agreement on Facilitation of Cross-border Paperless Trade ของเอเชีย แปซิฟิก จัดทำโดยสหประชาชาติโดยการทำงานของ UNECAP
- ❖ การเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายในเว็บไซต์ National Trade Repository of the Kingdom of Cambodia
- ❖ การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการดำเนินพิธีศุลกากร ใช้ระบบ automatic customs data system เพื่อพัฒนาสู่การใช้ระบบบริการ ณ จุดเดียว one stop service โดยปัจจุบันมีการจัดตั้ง automatic customs data system แล้วทั่วประเทศภายใต้การสนับสนุนของจากธนาคารโลก

ประเทศกัมพูชา

- ❖ การจัดตั้ง Customs-Private Sector Partnership Mechanism (CPPM) ตามพันธะเงื่อนไขในฐานสมาชิกขององค์การศุลกากรโลก ในปี 2553
- ❖ อยู่ในระหว่างการจัดตั้งคณะกรรมการโลจิสติกส์แห่งชาติ (National Logistics Council)
- ❖ การจัดตั้ง The National Steering Committee of the Single Window
- ❖ ใช้ระบบ Single Window ใน 9 ท่าเรือระหว่างประเทศ
- ❖ การลดขั้นตอนในการขอเอกสารใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าและการขอส่งออกสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์ จากเดิม 11 ขั้นตอนเหลือ 8 ขั้นตอน
- ❖ การใช้ระบบการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์อย่างเป็นทางการในปี 2559 ผ่านทางเว็บไซต์ <https://co.moc.gov.kh/Hom>

ประเทศ สปป.ลาว

- ❖ สปป.ลาวลงนามในความตกลง TFA และได้ดำเนินการแจ้งองค์การการค้าโลกถึงบทบัญญัติของ TFA ที่สามารถดำเนินการได้ทันทีจำนวน 13 ข้อ
- ❖ การลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการพิธีการศุลกากรให้ง่ายและสอดคล้องกัน หรือ อนุสัญญาเกี่ยวโตฉบับปรับปรุง
- ❖ การให้สัตยาบันรับรองกรอบความตกลง GMS CBTAC ภาคผนวกทั้ง 20 ฉบับรวมถึง Protocols ต่าง ๆ
- ❖ การจัดทำข้อตกลงระหว่าง สปป.ลาวกับเวียดนามในจุดตรวจสอบสินค้าระบบ One Stop Service ในพื้นที่จัดตั้งขึ้น เรียกว่า Common Control Area (CCA) เขต Dasawan ในพื้นที่ สะหวันนะเขต ของสปป.ลาว และ Quang Tri ของเวียดนาม
- ❖ การทำแผนยุทธศาสตร์ Trade Facilitation Strategic Plan for Lao PDR 2011-2015
- ❖ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น กฎหมายภาษีศุลกากร (ฉบับปรับปรุง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านำเข้าและส่งออก พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า
- ❖ การจัดทำและเผยแพร่คู่มือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายให้ผู้ประกอบการได้รับทราบ

ประเทศ สปป.ลาว

- ❖ การกำหนดให้ต้องนำร่างกฎหมายไปเผยแพร่เพื่อทำประชาพิจารณ์และมีการประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาหรือในประกาศในสื่อท้องถิ่นในรูปแบบที่ประชาชนในพื้นที่นั้นจะสามารถเข้าถึงได้
- ❖ การจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (The National Committee for Economic Integration คณะกรรมการขนส่งแห่งชาติ The National Transport Committee และ กองสำนักเลขาธิการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า The Trade Facilitation Secretariat
- ❖ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการอำนวยความสะดวก เช่น การใช้ระบบการบริการและระบบการคุ้มครอง ณ จุดเดียวบนพื้นฐานการประเมินระดับความเสี่ยง การสร้างระบบการบริการแจ้งศุลกากรแบบอัตโนมัติ (Automated Systems for Customs Data: ASYCUDA) รวมไปถึงการพัฒนาโครงการสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการค้าโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และการพัฒนาเขตขนส่งโลจิสติกส์ (Logistic Park)

ประเทศไทย

- ❖ ปัจจุบันไทยอยู่ระหว่างการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า
- ❖ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเห็นชอบให้เพิ่มบทบัญญัติที่พร้อมปฏิบัติได้ทันที (Category A คือ ข้อบัญญัติที่ต้องปฏิบัติทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ) ทั้งสิ้น 131 บทบัญญัติ จากจำนวนบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ทั้งหมด 143 บทบัญญัติ คิดเป็นประมาณร้อยละ 92
- ❖ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 77 วรรค 2 ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญในการออกกฎหมายโดยกำหนดให้ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิเคราะห์หาเหตุผลที่อาจจะเกิดจากผลกระทบด้านบวกและลบเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาอย่างรอบด้าน
- ❖ จัดทำเว็บไซต์ Thailand National Trade Repository เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมายต่าง ๆ ด้านการค้าระหว่างประเทศ
- ❖ ปฏิรูปกระบวนการทำงานด้านศุลกากรให้มีความโปร่งใสเป็นธรรม และคล่องตัว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และให้เป็นไปตามมาตรฐานศุลกากรโลกในการก้าวเข้าสู่ Customs 4.0 ด้วยการทำงานประสานงานกับองค์กรหน่วยงานและภาคเอกชนให้มากขึ้น และจัดให้มีบริการให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า มาตรการพิเศษเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการประเภท Authorized Economic Operators: AEOs

ประเทศไทย

- ❖ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558 พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556
- ❖ การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศและการใช้บังคับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (2556 - 2560)
- ❖ การอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งข้ามแดน การข้ามแดนของบุคคล การนำเข้ารถยนต์ชั่วคราว และการให้บริการอื่น ๆ มีการดำเนินการจัดตั้งระบบผ่านแดนของศุลกากรอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS)
- ❖ กรมการค้าต่างประเทศได้เปิดให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์ <http://edi.dft.go.th/>
- ❖ การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการสำหรับการนำเข้า การส่งออก การนำผ่านและโลจิสติกส์ ด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2557 เพื่อดำเนินการในการใช้ระบบ Single Window

ประเทศเมียนมา

- ❖ การลงนามใน TFA ขององค์การการค้าโลกเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2558 ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน (วันที่ 8 กรกฎาคม 2560) ยังไม่ปรากฏข้อมูลการแจ้งหมวดหมู่บทบัญญัติของ TFA ที่เมียนมาได้ดำเนินการจัดแบ่งให้เป็นกลุ่ม A กลุ่ม B และ กลุ่ม C ในเว็บไซต์ขององค์การการค้าโลก
- ❖ การให้สัตยาบันความตกลงหลัก CBTA ใน 2546รวมทั้งได้มีการลงนามในพิธีสารและภาคผนวกอื่นอีก 17 ฉบับ รัฐบาลเมียนมาได้รับรองว่าจะลงนามในเอกสารเพิ่มเติมอีก 4 ฉบับที่เหลืออยู่โดยเร็ว
- ❖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เช่น กฎหมาย Import Export Law ในปี พ.ศ. 2555 กฎหมายศุลกากรทางทะเล (the Sea Customs Act, (1878) กฎหมายศุลกากรทางบก (the Land Customs Act (1924) และยังได้การยกเลิกค่าธรรมเนียมในการผ่านแดนนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2000
- ❖ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายหรือร่างกฎหมายทางเว็บไซต์ของรัฐ ได้แก่ เว็บไซต์ <http://www.moi.gov.mm/moi:eng/> ของกระทรวงข้อมูลข่าวสาร Ministry of Information

ประเทศเมียนมา

- ❖ การจัดเก็บศุลกากรด้วยการใช้ระบบเทคโนโลยีที่เรียกว่า ระบบ Myanmar Automated Cargo Clearance System (MACCS) และ Myanmar Customs Intelligence System (MCIS)
- ❖ การเพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ SEZ สามแห่งเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ โดยเขตเศรษฐกิจติละวา Thilawa SEZ ซึ่งอยู่ใกล้กับเมืองย่างกุ้งถือเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการมากที่สุด
- ❖ การจัดทำเว็บไซต์กลางเพื่อเผยแพร่ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการค้า
<http://www.myanmartradeportal.gov.mm/index.php>
- ❖ กำลังพัฒนาระบบ e-custom และ NSW บนฐานของการใช้ระบบ MACCS โดยปัจจุบันมีการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยรัฐหลายหน่วยงาน
- ❖ ไม่มีการจัดตั้งศาลเฉพาะหรือศาลพิเศษทางการค้าระหว่างประเทศไว้เป็นการเฉพาะ ในส่วนการระงับข้อพิพาททางเลือก เมียนมายอมรับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการโดยมีกฎหมายเฉพาะ

ประเทศเวียดนาม

- ❖ การลงนามในความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้าเป็นลำดับที่ 60 ขององค์การการค้าโลก และได้ลงนามในอนุสัญญาเกียวโต (แก้ไข) ขององค์การศุลกากรโลก นับแต่วันที่ 8 มกราคม 2551 และได้รายงานบทบัญญัติกลุ่ม A ตามพันธระของ TFA ให้ องค์การการค้าโลก ทราบแล้ว
- ❖ การให้สัตยาบันรับรอง Annexes และ Protocols ภายใต้กรอบของ GMS CBTA ทั้ง 20 ฉบับอย่างครบถ้วน
- ❖ การใช้ระบบ Single-Stop Inspection การตรวจสอบครั้งเดียวร่วมกัน ณ ด่าน Lao-Bao-Dansavan บริเวณพื้นที่ Common Control Area (CCA) จุดผ่านแดนตาม the East-West Economic Corridor (EWEC) ภายใต้กรอบความตกลงระหว่าง สปป.ลาวกับเวียดนาม
- ❖ การทำข้อตกลงร่วมมือกับรัฐบาลไทย และสปป.ลาว เพื่อเปิดเส้นทาง EWEC ในการใช้เส้นทางเชื่อมโยงสามเมืองหลวง ได้แก่ ฮานอย กรุงเทพฯ และ เวียงจันทน์ รวมไปถึง สองท่าเรือ คือ ท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือไฮฟอง

ประเทศเวียดนาม

- ❖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เช่น Decision No.1969/QD-TTg (Decision No.1969) ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2559 เพื่อรับรองแผนการเตรียมตัวและการใช้บังคับข้อตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ที่มีเนื้อหาทันสมัยสอดคล้องกับหลักสากล Law on Customs No. 54/2014/QH13 ในปี พ.ศ. 2557
- ❖ การกำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงการคลังให้เป็นหน่วยงานหลักบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า มี
- ❖ อยู่ระหว่างการจัดทำเว็บไซต์ Trade Portal เพื่อแสดงข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ การนำเข้าส่งออกสินค้าตามพันธกรณีที่ได้แจ้งไว้ต่อองค์การการค้าโลก
- ❖ การพัฒนาระบบการนำเข้าส่งออกสินค้าให้ทันสมัยแล้ว เส้นทางจราจรทางบกโดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทาง National Highway 1 (NH1) ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว ในตอนบนของประเทศ

ประเทศเวียดนาม

- ❖ การจัดตั้ง National Steering Committee of the National Single Window, ASEAN Single Window and Trade facilitation ตาม Decision 1899/QD-TTg of the Prime Minister on October 4th 2016
- ❖ การออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี Decision 34/2016/QD-TTg ว่าด้วยการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเรือที่เข้ามา/ออกจากท่าเรือทางทะเล ท่าเรือภายใน ท่าเรือส่งน้ำมัน ผ่านระบบ Single Window
- ❖ การออกหลักเกณฑ์ว่าด้วยการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยตนเองภายใต้ความตกลงทางการค้าสินค้าของอาเซียน (Circular No. 28/2015/TT-BCT dated August 20, 2558 of the Ministry of Industry and Trade on Pilot project for self-certification of goods under Asean Trade in Goods Agreement)
- ❖ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกทางการค้าได้มีการดำเนินการพัฒนาระบบต่างๆให้ทันสมัยมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีมาใช้ เช่น การเรียกร้องให้มีการนำระบบการให้เลขของสินค้านำเข้าเป็นระบบเดียวโดยการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

บทสรุป

- ❖ ประเทศ CLMVT ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการอำนวยความสะดวกทางการค้า ทุกประเทศที่วิจัยได้ลงนามใน TFA ขององค์การการค้าโลกเป็น และมีการกำหนดประเด็นและนโยบายด้านนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเศรษฐกิจของชาติหรือแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ
- ❖ ประเทศกัมพูชา สปป.ลาว ไทย และเวียดนาม ได้มีการจัดตั้งหรืออยู่ในระหว่างเตรียมการเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะด้านหรือหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยตรง
- ❖ ทุกประเทศดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าโดยตรงด้วยการปรับปรุงแก้กฎหมายศุลกากรที่ให้สอดคล้องหลักเกณฑ์สากล ทำให้กฎหมายมีความชัดเจน เข้าใจง่าย มากยิ่งขึ้น รวมทั้งประกาศใช้กฎหมายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้า

- ❖ มีการจัดทำเว็บไซต์ที่เรียกว่า Trade Repository เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ เงื่อนไขการดำเนินการ และหน่วยงานและผู้รับผิดชอบเป็นภาษาอังกฤษซึ่งข้อมูลของแต่ละประเทศจะถูกรวบรวมเพื่อเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ ASEAN Trade Repository (ATR) ซึ่งเป็นเว็บไซต์กลางที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการค้าของประเทศสมาชิกทั้งหมด
- ❖ กลุ่มประเทศที่อยู่ในกลุ่ม CLMV ให้ความสำคัญกับการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบในการดำเนินการพิธีศุลกากรให้ทันสมัยด้วยการทำระบบ Automated System for Customs Data (ASYCUDA) มาใช้ เช่น ในกัมพูชาและ สปป.ลาว รวมทั้งการจัดการระบบเส้นทางในการคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลายโครงการที่ดำเนินอยู่ในกลุ่มประเทศ CLMV มักได้รับการสนับสนุนจากประเทศคู่ค้าอื่น ๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป
- ❖ ทุกประเทศที่ทำการวิจัยได้มีการเริ่มดำเนินการเพื่อการพัฒนา ระบบ Single Window ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการด้าน Single Window ในหลายประเทศ และมีการเริ่มใช้ระบบอย่างเป็นทางการดังเช่นประเทศไทยที่มีการจัดทำข้อมูลการใช้ระบบ Single Window พร้อมแสดงสถิติการเข้าใช้ระบบอย่างชัดเจน
- ❖ ทุกประเทศได้ดำเนินการออกหลักเกณฑ์กฎหมายในการออกและการรับรองหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า สอดคล้องไปกับหลักเกณฑ์ของอาเซียน

ข้อพิจารณาเปรียบเทียบหลักการและมาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างตามกรอบของ ASEAN และกรอบทางกฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศอื่นๆ

- ❖ หลักการพื้นฐานว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้าของ ASEAN สอดคล้องและเดินตามกรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก รวมทั้งของนานาประเทศ
- ❖ มาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของ ASEAN ตามกรอบ ATFF ยังขาดการกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกทางการค้าที่เป็นรูปธรรมร่วมกันในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศสมาชิก แต่จะปรากฏมาตรการและโครงการในระดับภูมิภาคเป็นสำคัญ
- ❖ การที่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาร่วมด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า (ASEAN Trade Facilitation Joint Consultative Committee: ATF-JCC)

สรุปหลักการและมาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของ ASEAN เปรียบเทียบกับกรอบทางกฎหมาย ระหว่างประเทศว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก

ลำดับที่	กรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก	มาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก	ASEAN (ATFF)
1	การตีพิมพ์เผยแพร่และการเข้าถึงได้ของข้อมูล	1.1 การตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูล 1.2 ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ทางอินเทอร์เน็ต 1.3 หน่วยงานหรือศูนย์ตอบข้อซักถาม (Enquiry points) 1.4 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ASEAN Trade Repository (ATR) - < http://atr.asean.org/ > และ ASEAN Solutions for Investments, Services and Trade (ASSIST) < http://assist.asean.org >
2	การให้โอกาสผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นในการออกหรือแก้ไขกฎหมาย	2.1 กระบวนการรับฟังความคิดเห็น 2.2 กำหนดเวลาประกาศให้ทราบก่อนการใช้อย่างจริงจัง 2.3 การปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ 2.4 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจน เว้นแต่การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใน ATF-JCC
3	กฎเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ	3.1 ข้อกำหนดว่าด้วยกฎเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ 3.2 การแบ่งแยกภาษีศุลกากร 3.3 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน เว้นแต่เรื่อง National Single Window (NSW) - ระดับภูมิภาค: โครงการ ASEAN Single Window (ASW) โครงการ Self-certification Pilot Projects และโครงการ Electronic ATIGA Form D

ลำดับที่	กรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก	มาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก	ASEAN (ATFF)
4	กระบวนการในการทบทวนและอุทธรณ์	4.1 สิทธิการอุทธรณ์หรือร้องขอให้ทบทวน 4.2 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจน เว้นแต่โครงการ ASSIST
5	มาตรการเพื่อยกระดับความเป็นกลาง การไม่เลือกปฏิบัติ และความโปร่งใส	5.1 การแจ้งหรือบอกกล่าว 5.2 การใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นเอกภาพ 5.3 การจัดการด้านจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน 5.4 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจน เว้นแต่กรณีตามข้อ 3
6	ระเบียบกฎเกณฑ์ว่าด้วยค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย รวมทั้งค่าปรับและการลงโทษ เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก	6.1 ครอบคลุมไปด้วยค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย 6.2 การลดจำนวนและความแตกต่างหลากหลายของค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย 6.3 การตีพิมพ์เผยแพร่ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย 6.4 การห้ามเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ 6.5 การทบทวนความเหมาะสมของค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย 6.6 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ASEAN Guidelines ต่าง ๆ โดยการดูแลของ ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality (ACCSQ)

ลำดับที่	กรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก	มาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก	ASEAN (ATFF)
7	การผ่านและการปล่อยสินค้า	7.1 กระบวนการก่อนมาถึงของสินค้า 7.2 การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ 7.3 การจัดหาหรือวางประกันในระหว่างพิจารณา 7.4 การตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลระยะเวลาในการดำเนินการ 7.5 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ASEAN Guidelines on Standards and Conformance ต่าง ๆ โดยการดูแลของ ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality (ACCSQ)
8	การสร้างความร่วมมือกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานด้านชายแดนที่เกี่ยวข้อง	8.1 ความร่วมมือระหว่างกัน 8.2 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจน เว้นแต่เรื่องทางศุลกากร การจัดตั้ง ATF-JCC
9	การเคลื่อนย้ายสินค้าในระหว่างการตรวจสอบของศุลกากร	9.1 การเคลื่อนย้ายสินค้าในระหว่างการตรวจสอบของศุลกากร 9.2 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: โครงการ ASEAN Customs Transit System (ATCS)

ลำดับที่	กรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าขององค์การการค้าโลก	มาตรการในการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามกรอบขององค์การการค้าโลก	ASEAN (ATFF)
10	พิธีการเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก	10.1 กรอบทั่วไปว่าด้วยพิธีการนำเข้าและส่งออก 10.2 การทบทวนตามระยะเวลาที่เหมาะสมของพิธีการนำเข้า ส่งออก 10.3 การลดพิธีการ 10.4 การยอมรับสำเนาเอกสาร 10.5 การใช้มาตรฐานระดับภูมิภาคหรือระดับสากล 10.6 ระบบการส่งข้อมูลที่จุดเดียว (Single window) และเพียงครั้งเดียว (One-time submission) 10.7 ระบบอัตโนมัติ 10.8 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: โครงการ ASEAN Single Window (ASW) โครงการ Self-certification Pilot Projects โครงการ Electronic ATIGA Form D และ ASEAN Guidelines on Standards and Conformance ต่าง ๆ โดยการดูแลของ ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality (ACCSQ)
11	เสรีภาพในการขนส่งและผ่านแดน	11.1 เสรีภาพในการขนส่งและผ่านแดนของสินค้า 11.2 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: โครงการ ASEAN Customs Transit System (ATCS)
12	การสร้างความร่วมมือระหว่างศุลกากรของแต่ละประเทศ	12.1 การแลกเปลี่ยนและให้ข้อมูลระหว่างกัน 12.2 การให้ข้อมูลระหว่างกัน 12.3 มาตรการอื่น ๆ	- ระดับประเทศ: ยังไม่ปรากฏมาตรการที่ชัดเจนร่วมกัน - ระดับภูมิภาค: โครงการ ASEAN Single Window (ASW)

การอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดน

ปัจจัยที่มีผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการค้าข้ามแดน

- ❖ กรอบข้อตกลง ASEAN Transportation Facilitation และ แผนแม่บทความเชื่อมโยง ASEAN (the Master Plan on ASEAN Connectivity)
- ❖ ความพร้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน
- ❖ กฎระเบียบของแต่ละประเทศที่เกี่ยวกับการขนส่ง ทะเบียนรถ
- ❖ การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจในระบบ Logistics ของเพื่อนบ้าน
- ❖ การจัด Scale และ Size ของพาหนะการขนส่ง
- ❖ ด้านชายแดนมีหลายรูปแบบและการรายงานมูลค่าทางเศรษฐกิจ
- ❖ การเปิดด่านและมีการ Migrate ของสินค้า
- ❖ เส้นทาง การขนส่ง และการหาผลิตภัณฑ์ที่เป็น High Value Products
- ❖ การเปลี่ยนรูปแบบของการขนส่ง (Mode Shift)
- ❖ การลดเวลาการขนส่งสินค้า
- ❖ การพัฒนาบุคลากรด้านการขนส่ง

ประสบการณ์ด้านการขนส่งข้ามพรมแดนจากภาคเอกชน

ประเทศไทย

- ❖ บริษัท โรงงานน้ำปลาไทย (ตราปลาหมึก) จำกัด
- ❖ บริษัท ธนากรผลิตภัณฑ์น้ำมันพืช จำกัด
- ❖ บริษัทไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)
- ❖ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประเทศกัมพูชา

- ❖ บริษัท SCG
- ❖ บริษัท CP
- ❖ บริษัท Betagro
- ❖ บริษัท Lion Integrated Logistic

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของโลก

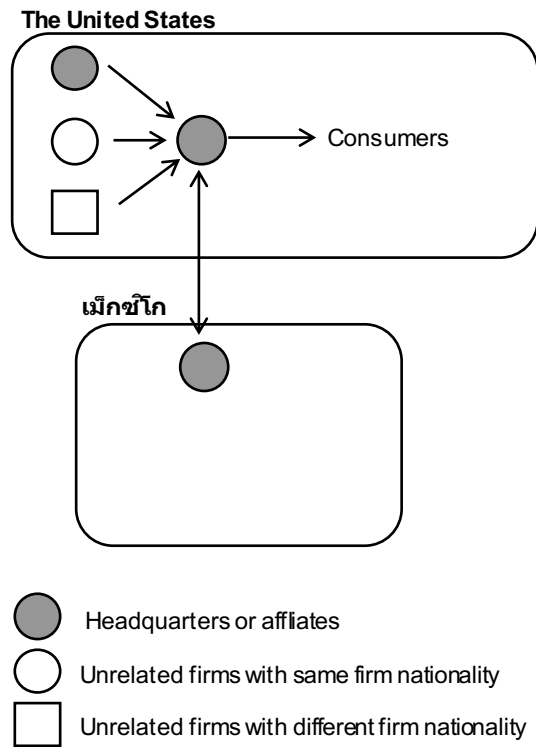
Global Value Chains, GVCs

- ❖ แนวคิดที่อธิบายถึงปรากฏการณ์การแบ่งแยกขั้นตอนการผลิตเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และกระจายไปให้ผู้ผลิตในห่วงโซ่อุปทานหลายรายที่กระจายตัวในหลายประเทศ - กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เริ่มต้นตั้งแต่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การออกแบบ การเตรียมกระบวนการผลิต จนถึงขั้นตอนการผลิตและขาย
- ❖ การค้าระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงผ่าน GVC - ความสัมพันธ์ระหว่างการค้า และการลงทุนของผู้ผลิตในห่วงโซ่อุปทานผ่านทั้งการค้าระหว่างบริษัทแม่ และบริษัทสาขา และบริษัทคู่ค้า บริษัทข้ามชาติมีบทบาทสำคัญถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้าโลก (UNCTAD, 2013)
- ❖ กรณีศึกษา สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (กล้องถ่ายรูป)

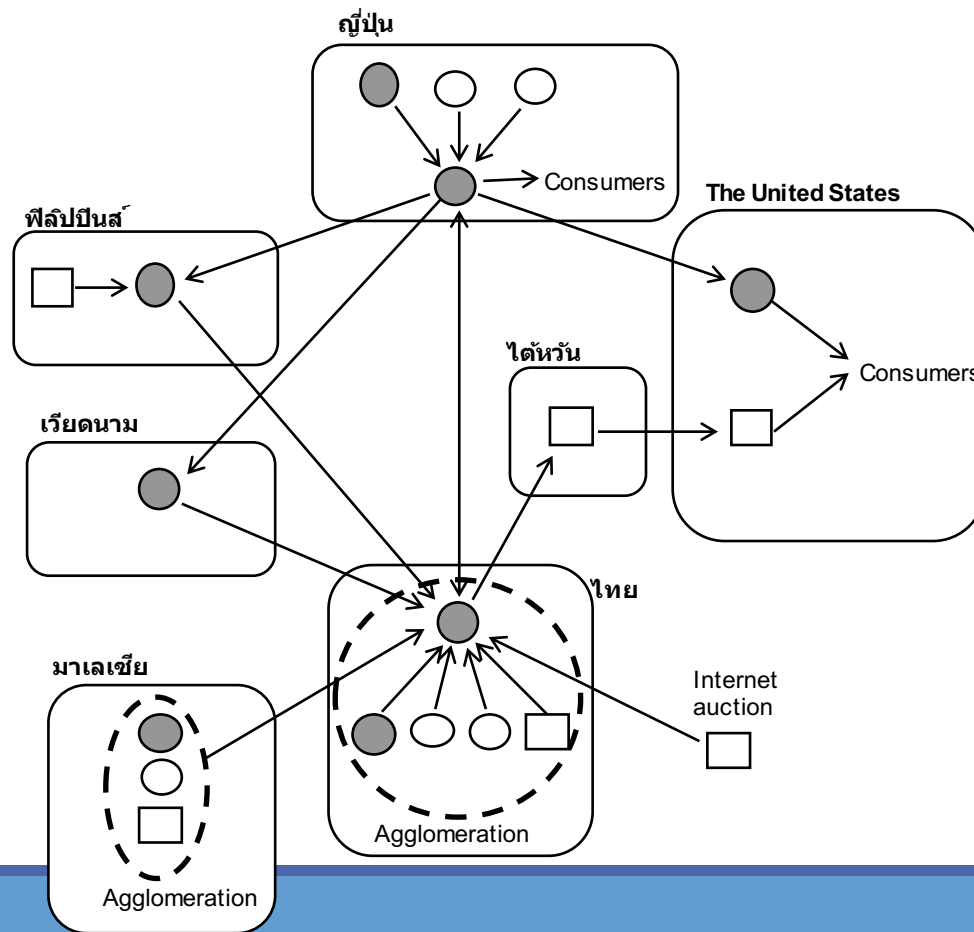
วิวัฒนาการของการแบ่งแยกการผลิต

การแบ่งผลิตระหว่างสองประเทศภายในกิจการเดียวกัน

เครือข่ายการผลิต หรือ ห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

(เครือข่ายการผลิตระหว่างกิจการเดียวในประเทศเดียวกัน และ การซื้อโดยอาศัยตลาดในพื้นที่ห่างไกล)

มูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสูงสุด 10 อันดับ ปี 2559

ลำดับที่	สินค้าส่งออก		ลำดับที่	สินค้านำเข้า	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)		ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	หน่วยประมวลผลข้อมูล	20,738,521,239.31	1	ทองแดงบริสุทธิ์	9,885,599,049.54
2	แผ่นวงจรพิมพ์	4,831,108,916.44	2	ส่วนประกอบของกล่อง	8,624,490,090.58
3	ส่วนประกอบของกล่อง	1,595,213,977.40	3	พลังงานไฟฟ้า	8,276,399,175.62
4	น้ำมันเชื้อเพลิง	1,404,265,766.96	4	หน่วยประมวลผลข้อมูล	6,777,311,899.82
5	ชิ้นส่วนทำด้วยพลาสติก	1,110,119,958.89	5	เครื่องโทรศัพท์	2,912,115,144.46
6	น้ำตาล	1,109,047,411.21	6	ชิ้นส่วนทำด้วยพลาสติก	790,325,680.22
7	ยานยนต์อื่น ๆ	1,069,930,804.30	7	แผ่นวงจรพิมพ์	785,825,055.35
8	แผงวงจรไฟฟ้า	1,002,341,891.45	8	เสื้อเบลาส์ เซ็ตสตรีหรือเด็กหญิง	752,139,405.92
9	มอเตอร์ไฟฟ้า	835,938,317.54	9	สูท แจ็กเก็ต กางเกงสตรีหรือเด็กหญิง	538,742,350.84
10	เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับให้สัญญาณเสียงหรือให้สัญญาณที่เห็น	744,378,394.06	10	มอเตอร์ไฟฟ้า	414,349,673.16
11	อื่น ๆ	22,005,074,326.39	11	อื่น ๆ	15,540,946,755.87
	รวมทั้งสิ้น	56,445,941,003.95		รวมทั้งสิ้น	55,298,244,281.38

ที่มา: ด้านมุกดาหาร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการใช้ประโยชน์ความตกลงอาเซียน

การใช้ประโยชน์ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว

- ❖ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของประเทศ ให้มีความเชื่อมโยงของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น พัฒนามาตรฐานของรูปแบบเอกสารที่ต้องใช้ในการทำธุรกรรม เพื่อลดต้นทุนในการทำธุรกรรมด้านเอกสารให้น้อยที่สุด

การอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดน

- ❖ การจัดตั้งคณะกรรมการชายแดนระหว่างประเทศในอาเซียนที่มีพรมแดนติดกัน คณะกรรมการชายแดนไทย - เมียนมา ทุกประเทศมีคณะทำงานเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในส่วนของ Cross-Border Transport Facilitation Agreement (CBTA) ทั้งนี้ การที่มี CBTA ไม่ได้หมายความว่าทุกประเทศต้องปฏิบัติตาม CBTA แต่ต้องมีการแก้กฎหมายเพื่อที่จะได้สอดคล้องกับกฎหมายที่ได้ตกลงกันไว้
- ❖ การมี Single Stop Inspection (SSI) ของการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดน การใช้ SSI ที่มีการตรวจสอบสินค้าของสองฝ่ายร่วมกันในเวลาเดียวกัน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการขนส่งสินค้า คือ ความแออัดบริเวณชายแดน ปัญหาเรื่องความล่าช้าของการตรวจสอบสินค้า การนำรถบรรทุกเข้า - ออก ระหว่างด่านพรมแดน ปัญหาเรื่องข้อกำหนดเรื่องน้ำหนักสินค้ารวมตู้คอนเทนเนอร์ที่ต่างกันของสองประเทศ และการเปลี่ยนรถบรรทุกสินค้าเมื่อเข้ามาถึงด่านชายแดน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการใช้ประโยชน์ความตกลงอาเซียน

- ❖ การอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เนื่องจากการจราจรติดขัดจึงต้องมีแผนการจัดการต่าง ๆ เช่น CCA (Common Control Area)
- ❖ ความรวดเร็วในการสื่อสารระหว่างภาครัฐ กับภาคเอกชน เรื่องการเปลี่ยนแปลงในเรื่องกฎระเบียบการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าไป และ พิธีการทางเอกสารที่ต้องใช้ในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้เอกชนมีความรู้และเข้าใจในกฎระเบียบที่มีการเปลี่ยนแปลงไป
- ❖ มาตรฐานของด่านศุลกากรต้องเหมือนหรือสอดคล้องกัน การใช้ระบบ Electronic Data Interchange (EDI) ที่ลูกค้าสามารถกรอกข้อมูลได้เอง จะทำให้กระบวนการทำงานเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

- ❖ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการของไทย โดยเฉพาะรายย่อยและรายเล็ก ทราบและเข้าใจสิทธิประโยชน์ตามความตกลงการค้า กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และการยื่นขอรับใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า
- ❖ จัดตั้งช่องทางให้ภาคเอกชนไทยนำเสนอปัญหาจากการปฏิบัติตามเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และการใช้ใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ทั้งที่เกิดขึ้นภายในประเทศและในต่างประเทศ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเผยแพร่ปัญหาและความคับข้องใจในการติดตามแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อสาธารณชนอย่างเข้าถึงได้ง่าย เช่น การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการใช้ประโยชน์ความตกลงอาเซียน

การระงับข้อพิพาท

- ❖ การมีข้อพิพาทขึ้นมาและเข้ามาสู่กลไกในการตกลงกันนั้นเจ้าของสิทธิจะไปดำเนินการเอง แต่หากเป็นกรณีใหญ่ ๆ อย่างปัญหาที่รัฐบาลควรเข้าไป กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะเข้าไปดำเนินการ แต่เรื่องของการจ้างทนายความหรือการดำเนินการต่าง ๆ เอกชนก็จะดำเนินการเอง แต่ในอาเซียนก็ยังไม่มีการจัดตั้งหรือกำหนดว่าหากมีปัญหาด้านละเมิดจะให้หน่วยงานที่ตั้งโดยอาเซียนเข้าไปดำเนินการ ซึ่งยังไม่มีหน่วยงานในลักษณะนี้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าของโลก

- ❖ การส่งเสริมห่วงโซ่มูลค่าด้านการเกษตร (Agricultural value chain) โดยเชื่อมโยงเป็นกลุ่มสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์เกษตร อาหารแปรรูป
- ❖ การทำการผลิตรวม (Co-Production) สืบเนื่องจากประเทศ CLMV ได้สิทธิพิเศษในการยกเว้นภาษีเมื่อส่งออกไปประเทศในยุโรปและอเมริกา การผลิตร่วมกันโดยฝั่งไทยทำการเพิ่มมูลค่าเท่านั้นและส่งออกที่แหลมฉบังไปยังประเทศผู้นำเข้าได้เลย ดังนั้น Co-Production จึงสามารถทำให้การผลิตร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ (แต่ต้องมี Free Trade Area)
- ❖ ความง่ายเรื่องกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ สำหรับนักลงทุน และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องการไฟฟ้าปริมาณมากในการผลิต ทาง CDC และรัฐบาลก็พยายามช่วยเหลือเรื่องไฟฟ้า เรื่องความสม่ำเสมอของการผลิตและจ่ายไฟเข้าสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็น การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเรื่องพื้นฐานการผลิต